

Praktyczne zastosowanie
narzędzi sztucznej inteligencji
w naukach humanistycznych

Ocena wspierana przez AI

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

Cele nauczania W skrótce

- Ocena odgrywa centralną rolę w nauczaniu, przekazywaniu opinii zwrotnej i wyznaczaniu standardów akademickich.
- W naukach humanistycznych, ocena odnosi się raczej do interpretacji, argumentacji, zdolności krytycznego myślenia i opinii naukowej niż do samej zdolności przywoływania rzeczowych informacji.
- Technologie AI umożliwiają ocenę według skali, szybkie przekazywanie kształtujących opinii oraz wyciąganie wniosków w oparciu o wzorce uczenia się studentów.
- Skuteczna ocena wspierana przez AI wymaga dokładnego dostosowania do efektów uczenia się i ciągłego nadzoru ze strony człowieka.

Ocena wspierana przez AI

Kluczowe pojęcia i definicje

BRANŻA PO BRANŻY W STRONĘ PRZYSZŁOŚCI.

- **Ocena wspierana przez AI** - wykorzystanie systemów sztucznej inteligencji do wspierania tworzenia skali ocen, udzielania informacji zwrotnych lub procesów oceny.
- **Zautomatyzowana ocena** – algorytmiczne ustalanie wyników w pełni lub częściowo ustrukturyzowanej pracy studenta.
- **Generowanie informacji zwrotnej** – tworzone przy wsparciu AI konstruktywne uwagi lub propozycje zmian.
- **Adekwatność oceny** – stopień, w jakim ocena mierzy zamierzone efekty uczenia się.

Przyszłe trendy sztucznej inteligencji

Zautomatyzowana ocena

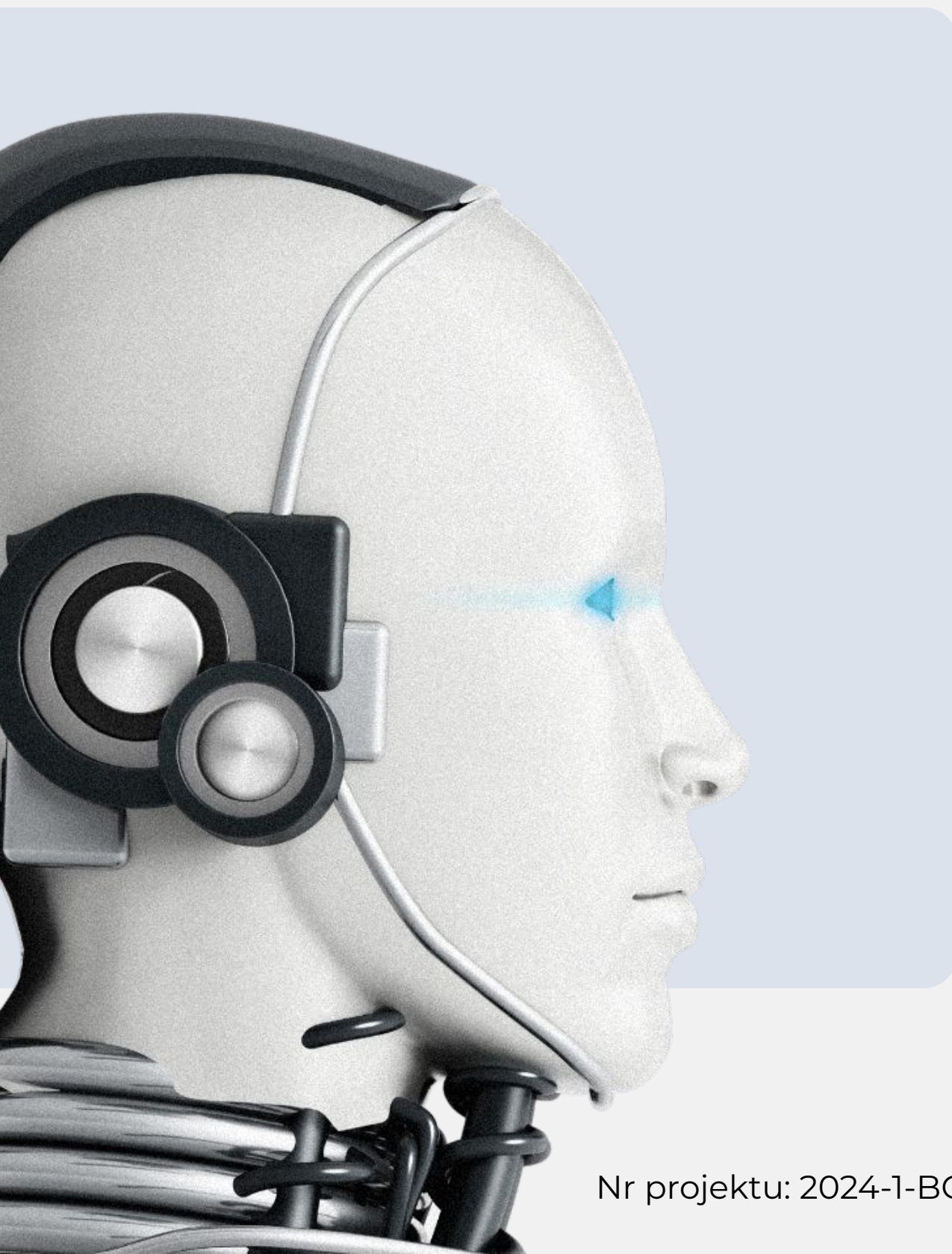
PRZEŁOMOWE ROZWIĄZANIA JUTRA ZACZYNAJĄ SIĘ DZISIAJ.

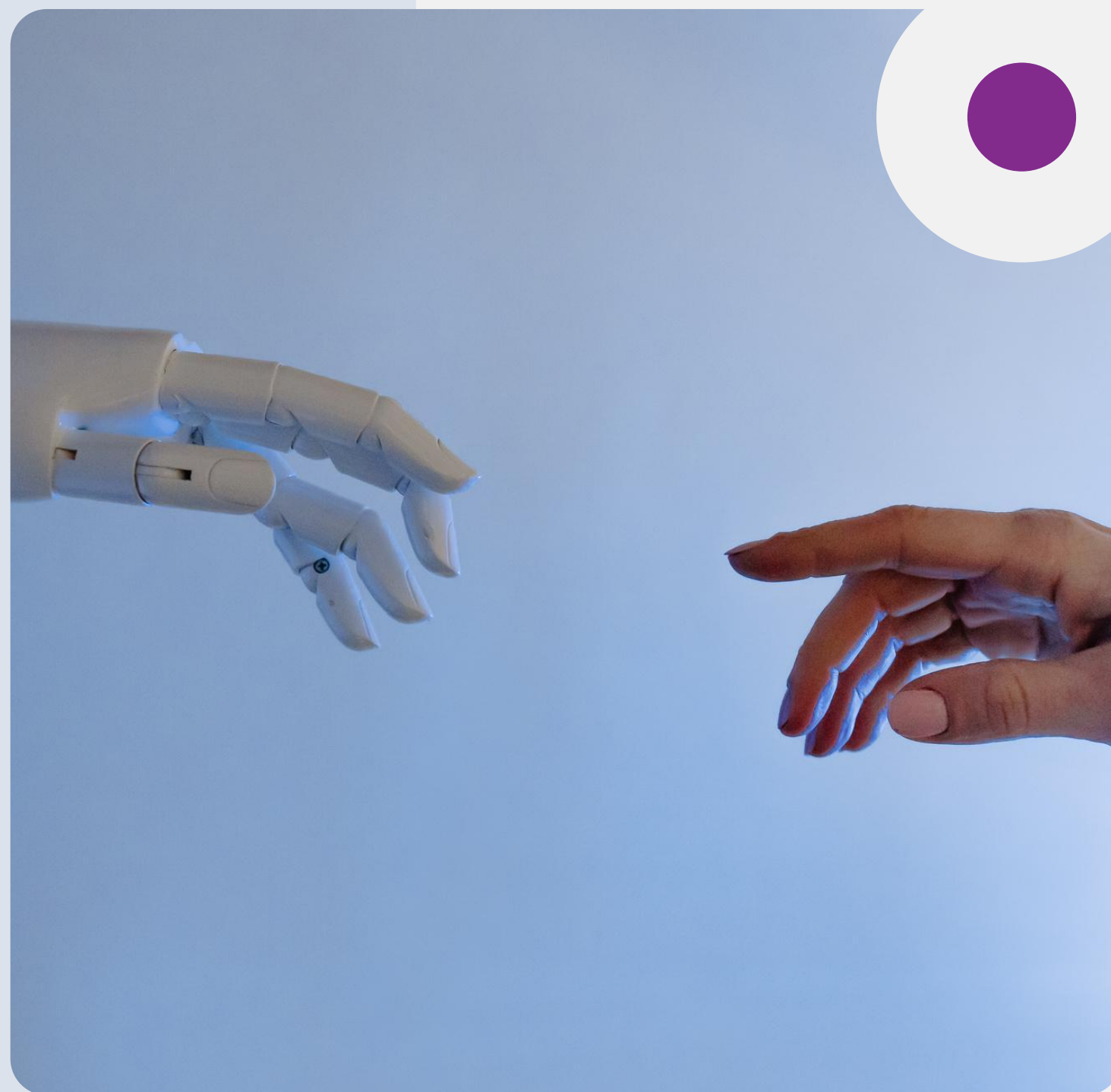
Co AI może skutecznie oceniać:

- Obiektywne lub sformalizowane formaty (quizy, krótkie odpowiedzi).
- Cechy strukturalne (długość, znaczniki spójności).
- Kryteria ogólne zgodności z instrukcjami.

Perspektywa nauk humanistycznych:

- Interpretacja, oryginalność i jakość argumentacji podlegają ocenie przez człowieka.
- Zautomatyzowana ocena musi być ograniczona i nadzorowana.

Informacja zwrotna generowana przez AI

PERSONALIZACJA WSPIERANA PRZEZ INTELIGENCJĘ.

Funkcje udzielania informacji zwrotnych ze wsparciem AI:

- Natychmiastowe konstruktywne informacje zwrotne wg skali.
- Rozpoznawanie częstych problemów w całej pracy.
- Propozycje poprawek, zgodnie z kryteriami oceny.

Wartość pedagogiczna:

- Skraca opóźnienia w przekazywaniu informacji zwrotnej.
- Wspiera iteracyjne tworzenie wersji wstępnych i weryfikację.

Ocena kształtująca a podsumowująca

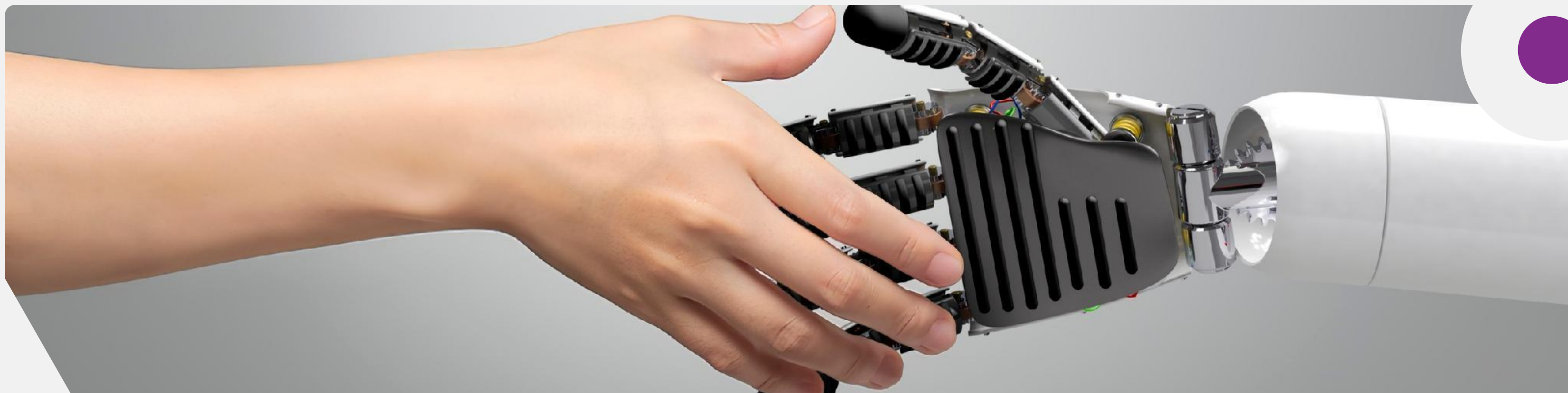

Najlepiej dobrane zastosowania:

- Dobre uzgodnienie z oceną kształtującą.
- Zadania praktyczne, projekty wstępne, samoocena i informacje zwrotne od innych studentów.
- Wykorzystanie diagnostyczne na wczesnych etapach nauki.

Ostrożność przy zastosowaniu do podsumowania:

- Ryzyko niezgodności przy złożonych efektach uczenia się.
- Wymaga transparentności i ścisłej weryfikacji.

Ocenianie Skuteczność

Główne kryteria oceny:

- Zgodność z efektami uczenia się.
- Rzetelność i spójność wyników.
- Korzyści dla nauki studentów i ich zaangażowania.
- Odbiór oceny jako sprawiedliwej i transparentnej.

Ryzyko etyczne i pedagogiczne

*PRZEŁOMOWE ROZWIĄZANIA JUTRA
ZACZYNAJĄ SIĘ DZISIAJ.*

Główne obawy:

- Dyskryminacja algorytmiczna wpłynie na wyniki ocen.
- Niejasne kryteria oceny.
- Utrata zaufania i zaangażowania studentów.
- Nadmierna standaryzacyjna pracy intelektualnej.

Napięcia w naukach humanistycznych:

- Ujęcie ilościowe vs. bogactwo interpretacyjne.

Najlepsze praktyki i strategie

- Stosuj AI przede wszystkim do mniej ważnych zadań formatywnych.
- Jasno przekazuj, co ocenia AI, a czego nie ocenia.
- Łącz informacje zwrotne od AI z opinią oceniającą, przygotowaną przez człowieka.
- Regularnie sprawdzaj, czy treści AI są wolne od uprzedzeń czy dryfu.
- Włącz studentów w refleksję na temat jakości informacji zwrotnych.

Dyskusja

OCENA WSPIERANA PRZEZ AI ORAZ ADEKWATNOŚĆ W NAUKACH HUMANISTYCZNYCH

Najnowsze dokonania w dziedzinie sztucznej inteligencji umożliwiają ocenianie według skali, szybkie tworzenie informacji zwrotnych oraz wyciąganie wniosków opartych na danych, dotyczących wyników osób uczących się. Taki rozwój AI sugeruje zwiększoną efektywność, szczególnie w obszernych lub ograniczonych pod względem zasobów kontekstach nauczania (OECD, 2021). Jednak sama efektywność nie uzasadnia praktyk oceniania.

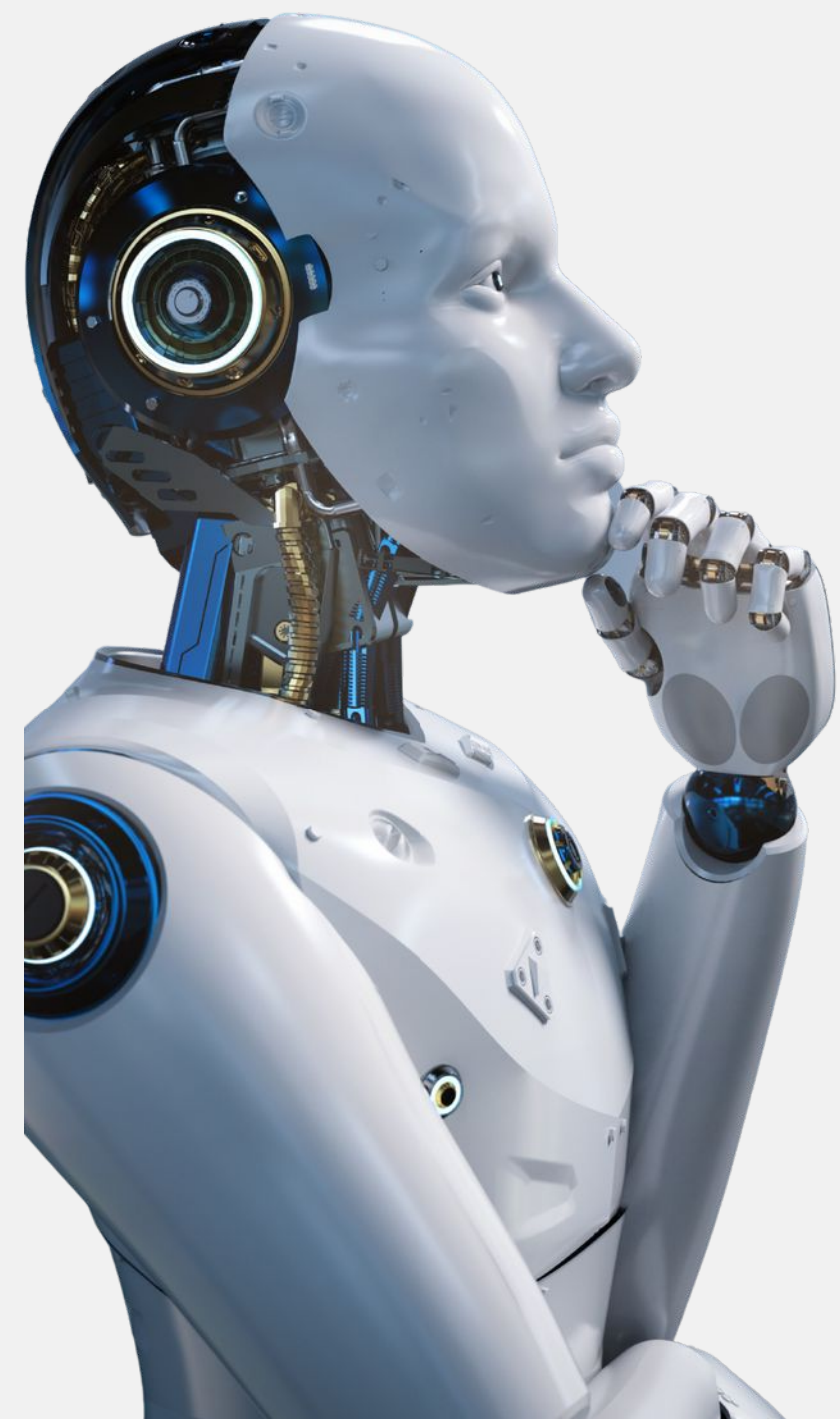
Najważniejszym pojęciem leżącym u podstaw wszystkich praktyk oceniania jest ich adekwatność - stopień, w jakim ocena mierzy efekty, jakie ma w zamierzeniu oceniać (Messick, 1995). Centralnym punktem zaczepienia dla oceny wspieranej przez AI jest zatem zasada, że efektywność nie może podważać adekwatności.

Z punktu widzenia nauk humanistycznych jednak, główne wymiary uczenia się - interpretacja, oryginalność, jakość argumentacji, pozycjonowanie teoretyczne - nie mogą być rzetelnie ocenione przez zautomatyzowane systemy. Elementy te uzależnione są od oceny w danym kontekście i posiadanej wiedzy fachowej z danej dyscypliny (Williamson et al., 2020).

Ocena wspierana przez AI wprowadza poważne ryzyko etyczne i pedagogiczne. Dyskryminacja algorytmiczna może wpływać na nierówne efekty oceniania, stawiając w gorszej pozycji niektóre style językowe czy kulturowe lub środki wyrazu. Niejasne kryteria oceny mogą podważać zaufanie, podczas gdy nadmierna standaryzacja grozi zawężeniem akceptowanych form wyrazu intelektualnego (Williamson et al., 2020).

Pytanie do dyskusji:

W jaki sposób AI może poprawiać efektywność oceny, przy jednoczesnym zachowaniu jej adekwatności, sprawiedliwości i niuansów oceniania, wymaganych w ocenie nauk humanistycznych?

Interaktywne angażowanie

PRZEŁOMOWE ROZWIĄZANIA JUTRA ZACZYNAJĄ SIĘ DZISIAJ.

Rozpocznij ćwiczenie

Źródła

Messick, S. (1995). Validity of psychological assessment: Validation of inferences from persons' responses and performances as scientific inquiry into score meaning. W L. A. Brennan (Ed.), Educational measurement (3. edycja., str. 741–749). American Council on Education/Macmillan.

OECD. (2021). Education Outlook 2021: Pushing the frontiers with artificial intelligence, blockchain and robots. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/589b283f-en>

Williamson, B., Eynon, R., & Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: Digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. Learning, Media and Technology, 45(2), 107–114. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1761641>

„Sztuczna inteligencja nie jest tak inteligentna, jak ci się wydaje, ale będzie mądrzejsza, niż się spodziewasz.”

GEOFFREY HINTON

Konsorcjum:

<https://trustai.unibit.bg/>

Projekt Trust AI

Wyłączenie odpowiedzialności: Projekt finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie stanowią wyłącznie poglądy autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Narodowej Agencji (NA). Ani Unia Europejska, ani NA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

